

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/112/2022
Identifikačné číslo spisu:	3799899696
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3799899696.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a členov senátu JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Martiny Valentovej v spore žalobkyne Slovenská republika, zastúpenej Okresným prokurátorom Považská Bystrica, Považská Bystrica, Ľ. Štúra 1, za účasti osobitného subjektu na strane žalobkyne LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36039351, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Irena Sopková, s.r.o., Košice, Hlavná 25, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Irena Sopková, proti žalovanej JUDr. J. K., LL.M., V., I. T. XXX/XX, správkyne konkurznej podstaty úpadcu Zbrojovka Vsetín a.s., v konkurze, Česká republika, Vsetín, Jasenická 1254, IČO: 000 10 189 (pôvodne so správcom konkurznej podstaty JUDr. Jánom Zetochom), zastúpenej advokátom JUDr. Patrikom Petrikom, Praha 3 - Vinohrady, Hradecká 2526/3, IČO: 6625193, v Slovenskej republike ako usadený euroadvokát so sídlom Košice, Bukovecká 6, za účasti intervenienta na strane žalovanej Česká republika, zastúpená Ministerstvom priemyslu a obchodu, Praha 1, Na Františku 32, IČO: 47609109, zastúpenej advokátkou JUDr. Jarmilou Fabiánovou, Praha 10 - Michle, V Dolině 1515/1b, o určenie neplatnosti prevodu majetku štátu do majetku spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5C/109/2014, o dovolaní žalobkyne a osobitného subjektu na strane žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 10. februára 2021 sp. zn. 4Co/44/2020, takto

rozhodol:

P o k r a č u j e v konaní s právnym nástupcom žalovanej JUDr. J. K., LL.M., V., I. T. XXX/XX, správkyňou konkurznej podstaty úpadcu Zbrojovka Vsetín a.s., v konkurze, Česká republika, Vsetín, Jasenická 1254, IČO: 00010189.

Dovolanie žalobkyne a osobitného subjektu na strane žalobkyne z a m i e t a .

Žalovaná a intervenient na strane žalovanej majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom z 11. novembra 2019, č.k. 5C/109/2014-1381 určil, že prevod majetku štátu do majetku

spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s. vykonaný rozhodnutím Ministerstva strojárstva a elektrotechniky Českej republiky zo dňa 19. decembra 1990 pod č. XXX/XX, XXXX/XXX/XX v časti, v ktorej boli do majetku novovzniknutej spoločnosti vložené pozemky zapísané na LV č. X, k.ú. Q. pod K., na LV č. XXXX k.ú. F. J., na LV č. X k.ú. Q. a na LV č. X k.ú. U. je neplatný. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobcovi a osobitnému subjektu na strane žalobcu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. Nosné dôvody prvostupňového súdu spočívali v jeho právnom závere, že právny úkon nebol dostatočne určitý, nakoľko vnesený majetok nebol vôbec špecifikovaný a nebolo z takéhoto vloženia zrejmé o aké pozemky sa jedná, pričom pre prípad platnosti by bolo nevyhnutné vymedziť pozemky tak, aby boli riadne identifikovateľné. Druhý dôvod určenia neplatnosti prevodu majetku štátu do majetku akciovkej spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., videl v tom, že tento právny úkon odporoval zákonnému obmedzeniu nakladania s majetkom podľa § 2 ods. 3 písm. a) zákona č. 427/1990 Zb., ktorý zakazoval prevod majetku, ku ktorému boli uplatnené reštitučné nároky oprávnených osôb. Za potrebné považoval poukázať tiež na to, že pri vkladaní majetku nachádzajúceho sa na území Slovenskej republiky bol porušený územný princíp a nebol koordinovaný postup vkladateľa s orgánmi Slovenskej republiky podľa článku 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb..

2. Na odvolanie žalovanej a intervenienta na strane žalovanej Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 10. februára 2021 sp. zn. 4Co/44/2020 prvostupňový rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej a intervenientovi na strane žalovanej priznal náhradu trov konania voči žalobkyni a osobitnému subjektu na strane žalobkyne v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd bez nariadenia odvolacieho pojednávania dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť a žalobu zamietnuť. Po opise priebehu konania a stotožnení sa so skutkovým stavom zisteným prvostupňovým súdom citoval na vec sa vzťahujúce zákonné ustanovenia (zákona č. 111/1990 Zb., zákona č. 104/1990 Zb., zákona č. 427/1990 Zb., zákona č. 17/1993 Z.z. a ústavného zákona č. 143/1968 Zb.) a v podstatnom uviedol, že právny úkon (rozhodnutie Ministerstva strojárstva a elektrotechniky Českej republiky z 19. decembra 1990 pod č. 140/90, 1030/674/90), ktorým sa vykonal prevod majetku štátu do majetku spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., bol platným právnym úkonom aj v časti, v ktorej boli vložené pozemky nachádzajúce sa v Slovenskej republike do majetku novovzniknutej spoločnosti. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. umožňoval vklad majetku zrušeného štátneho podniku ako celku do majetku akciovkej spoločnosti za splnenia podmienky uvedenej v § 32 ods. 4 zákona č. 111/1990 Zb., t.j. na základe predchádzajúceho súhlasu vlády federácie, resp. vlády príslušnej republiky, a to podľa toho kto bol zakladateľom štátneho podniku. V danom prípade zakladateľom štátneho podniku Zbrojovka Vsetín bolo MSaE ČR a udelenie súhlasu vlády Českej republiky z 5. decembra 1990 bolo v konaní preukázané.

2.2. Pokiaľ prvostupňový súd posúdil takto vykonaný právny úkon za neplatný pre jeho neurčitosť, táto jeho úvaha nebola správna. Zákon č. 111/1990 Zb. výslovne používa právnu terminológiu vkladu majetku ako celku. Pokiaľ MSaE ČR použilo formuláciu textu: „vkládám její hmotní majetek jako celek“, tak použilo doslovne text zákona, pričom dovetok: „(včetně pozemku)“ je potrebné chápať ako zvýraznenie vôle zakladateľa - vkladateľa. Ak by zákonodarca v čase prijatia uvedenej právnej úpravy chcel podrobnú špecifikáciu majetku, bol by v zákone upravil podmienky odlišným spôsobom“. Za podstatnú skutočnosť, odvolací súd považoval tiež skutočnosť, že v čase vykonania dotknutého úkonu dochádzalo k prechodu vlastníckeho práva samotným právnym úkonom, pričom zaznamenanie zmeny vlastníctva v evidencii nehnuteľností plnilo evidenčný charakter a zápisy v ňom nemali konštitutívne účinky. K právotvorným účinkom vkladu vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností zákonodarca pristúpil až v neskoršom období.

2.3. V ďalšom poukázal na dovolacie rozhodnutia [3Cdo/28/96, 1Cdo/132/2009 (III. ÚS 340/2012)] a k aplikácii zákona č. 427/1990 Zb. uviedol, že „posudzovaným sporným právnym úkonom nemohlo dôjsť k porušeniu ustanovení zákona č. 427/1990 Zb., nakoľko tento zákon sa na preskúmanú vec nevzťahoval“. Ďalej uviedol, že „súhlas orgánu správy lesov Slovenskej republiky na prevod vlastníctva nebol potrebný, nakoľko šlo o prevod vlastníckeho práva formou vkladu do majetku spoločnosti a nie o prevod správy národného majetku. Ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení účinnom v čase sporného prevodu síce spájal prevod správy lesného národného majetku so súhlasom ústredného orgánu štátnej správy lesného hospodárstva republiky, avšak nie s prevodom vlastníctva ...

Podmienka súhlasu príslušného orgánu lesného hospodárstva pri prevode vlastníctva štátu na iný subjekt bola zákonne zakotvená až v roku 1993".

2.4. Prvostupňový súd tiež vychádzal z názoru, že posudzovaným právnym úkonom pri prevode dotknutého majetku došlo k porušeniu územného princípu. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že „[p]od právomoc federácie s centrálnym riadením do 18.07.1990 patrila aj oblasť strojárstva, pričom až ústavným zákonom č. 295/1990 Zb., ktorým sa menil ktorým sa menil a dopĺňal ústavný zákon č. 143/1968 Zb. o československej federácii ... došlo k vyňatiu uvedenej oblasti hospodárskeho života spod právomoci federácie. Od 19.07.1990 uvedená oblasť spadala do právomoci národných republík v súlade s článkom 9 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii. Prenos kompetencií z federácie na jednotlivé republiky bol postupný proces, ktorý si vyžadoval mnoho zmien právnych predpisov. Uvedené zmeny sa realizovali súčasne so snahou o stanovenie právnych rámcov fungovania spoločnosti po zmenách, ktoré nastali v novembri 1989. Zmeny právnej úpravy sa zameriavali na zmenu ekonomiky z centrálne štátom riadenej na trhovú s akcentom na rýchle vytvorenie súkromných spoločností a súkromného vlastníctva so snahou republík o prispôsobenie sa zmenenej situácii. S uvedeným postupom je spojená aj vyššie uvedená zmena ústavných zákonov, kedy bolo ústavným zákonom č. 295/1990 Zb. vyňaté strojárstvo z právomoci federácie. V rámci transformácie spoločenského systému a hospodárstva neboli vždy prijaté komplexné právne úpravy a zákony sa menili a dopĺňali postupne. V dôsledku takto realizovaných zmien nastalo aj právne vákuum v oblasti právnej úpravy fungovania a pôsobnosti jednotlivých republík po rozšírení právomoci republík napríklad na oblasť strojárstva. Do tohto obdobia spadá aj posudzovaný právny úkon, kedy zriaďovateľ štátneho podniku Zbrojovka Vsetín, a.s. - MSaE ČR mohol rozhodnúť o vklade pozemkov nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky do novozaloženej spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., čo mu umožňoval vtedy platný a účinný zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, ktorý v ustanovení § 32 ods. 3 ho na takýto postup výslovne oprávňoval. Skutočnosť, že text právneho predpisu obmedzil možnosť vykonania takéhoto úkonu do 31.12.1990 je potrebné vykladať v tom zmysle, že bolo úmyslom zákonodarcu umožniť zriaďovateľom ako vkladateľom realizáciu takéhoto úkonu ... Ak by zákonodarca nechcel, aby takýmto spôsobom bolo postupované, prijal by inú formuláciu textu zákona. Na uvedenej skutočnosti nemôže nič zmeniť ani následná právna úprava, vykonaná ústavným zákonom č. 556/1990 Zb. účinná od 01.01.1991. Preto na predmetný posudzovaný prípad nemožno aplikovať znenie článku 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii (účinného od 01.01.1991), ktorý pri správe štátneho majetku zaviedol územný princíp, podľa ktorého majetok v štátnom vlastníctve nachádzajúcim sa na území niektorej z republík a nespádajúcim pod federáciu, patrí tejto republike a táto o ňom aj rozhoduje ... na posudzovaný prípad nemožno aplikovať ani článok 3 ods. 1 písm. a) ústavného zákona č. 541/1992 Zb. prípadne ustanovenia zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, nakoľko uvedené právne predpisy nadobudli účinnosť až po rozhodnom dátume, kedy bol vykonaný posudzovaný právny úkon. V prípade aplikácie uvedených predpisov by šlo o pravú retroaktivitu, ktorá je v právnom systéme Slovenskej republiky neprípustná. Právna úprava v čase vykonania posudzovaného úkonu teda nepoznala právny termín v podobe územného princípu, nakoľko štátnym usporiadaním bola federácia Českej a Slovenskej federatívnej republiky ... Vzhľadom na uvedené ... právna argumentácia súdu prvej inštancie nebola správna a na posudzovaný prípad nemožno aplikovať územný princíp, ktorý v danom období pre tento prípad neplatil, nakoľko MSaE ČR ako zriaďovateľ mohol postupovať podľa § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb."

2.5. Odvolací súd nepovažoval za správny ani názor prvostupňového súdu, že postup vkladateľa MSaE ČR nebol koordinovaný s orgánmi Slovenskej republiky. S poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 340/2012 uviedol, že „článok 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii nemal vplyv na platnosť posudzovaného právneho úkonu, nakoľko nedostatok koordinácie orgánov republík nie je možné posúdiť ako nesplnenie zákonnej podmienky majúcej dopad na posudzovaný právny úkon".

2.6. V neposlednom rade odvolací súd k argumentácii strany žalobcu o neplatnosti právneho úkonu s poukazom na ustanovenie § 37, § 39 OZ konštatoval, „že uvedené právne predpisy nemôžu byť použité pri posudzovaní dotknutého právneho úkonu, nakoľko v prípade, ak by nebola použitá špeciálna právna úprava (§ 32 ods. 3,4 zákona č. 111/1990 Zb.) do úvahy by prichádzalo použitie všeobecných ustanovení Hospodárskeho zákonníka (účinných v čase vykonania úkonu) o platnosti a náležitostiach

právneho úkonu, ktorý obsahoval komplexnú právnu úpravu. Súčasne je však potrebné uviesť, že posudzovaný právny úkon bol s ohľadom na všetky okolnosti (viď predchádzajúce odseky) posúdený ako platný právny úkon."

2.7. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 v spojení s ustanoveniami § 255 ods.1, § 453 ods. 3 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobkyňa a osobitný subjekt na strane žalobcu. Obaja navrhli odložiť vykonateľnosť (právoplatnosť) napadnutého odvolacieho rozhodnutia. V podstatnom poukázali na to, že dovolanie nie je zjavne neprípustné a na možnosť exekúcie rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania.

3.1. Žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP - proti výroku vo veci samej a podľa § 420 písm. f) CSP - proti výroku o priznaní náhrady trov konania. Navrhla napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietala nesprávne právne posúdenie prevodu majetku štátu (i) pre rozpor so zákonom z dôvodu porušenia čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. v znení účinnom ku dňu 19. decembra 1990 a (ii) pre obchádzanie zákona, keďže „[p]redmetný vklad do majetku obchodnej spoločnosti ohľadom pozemkov nachádzajúcich sa na území Slovenska sa ... uskutočnil v čase, kedy už bola prijatá novela Ústavného zákona č. 143/1990 Zb. o československej federácii a to Ústavný zákon č 556/1990 Zb. z 12.12.1990 účinný od 1.1.1991, ktorým sa k majetku, ktorý nebol federálnym zákonom výslovne zverený federácii, explicitne zaviedlo vlastníctvo zo strany národných republík na územnom princípe ... Sledovaným protiprávnym stavom bolo jednoznačne ukrátenie majetkových práv Slovenskej republiky tým, že žalovaný prevod sa uskutočnil v poslednej možnej chvíli, teda v čase schválenej i keď ešte neúčinnnej právnej úpravy. Nová právna úprava mala pritom ústavnoprávny rámec a predstavovala určitý štátoprávny konsenzus majetkového usporiadania v rámci federácie i medzi národnými republikami. Prevod značného pozemkového majetku v danom časovom rámci chvíľu, bez akejkoľvek koordinácie s orgánmi Slovenskej republiky a na úkor majetkových záujmov Slovenskej republiky preto nemožno vyhodnotiť inak, než obchádzanie zákona“. Žalovaný prevod majetku štátu bolo preto potrebné vyhodnotiť ako absolútne neplatný právny úkon, či už v zmysle vtedajšieho § 21 ods. 1 HZ, resp. § 39 OZ aj z dôvodu obchádzania zákona.

3.1.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala nedostatok dôvodov a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania, keď nebolo rešpektované ustanovenie § 261 CSP (imunita prokurátora vo vzťahu k náhrade trov konania). Rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti je prekvapivé a ak chcel odvolací súd uprednostniť zásadu úspechu pred imunitou prokurátora, mal mu dať možnosť vyjadriť sa ešte pred rozhodnutím.

3.2. Osobitný subjekt na strane žalobkyne (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Po opísaní priebehu konania a podaní historickej genézy navrhol zrušiť napadnuté odvolacie rozhodnutie.

3.2.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ v podstatnom uviedol, že napadnuté odvolacie rozhodnutie je v rozpore so spravodlivým súdnym konaním, rozporuplné, prekvapivé a nedostatočne odôvodnené. Za prekvapivé označil dovolateľ napadnuté odvolacie rozhodnutie preto, že najskôr odvolací súd v zmysle § 382 CSP vyzval sporové strany k vyjadreniu o možnom použití § 37 ods. 1 OZ (pozn. dovolateľ nesprávne uvádza § 39 OZ) a následne odvolací súd toto ustanovenie neaplikoval. Zopakoval svoju predsúdnú argumentáciu a poukázal na historickú genézu právneho predchodcu žalovanej.

3.2.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ poukázal na viaceré dovolacie rozhodnutia týkajúce sa absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 37 OZ, ktoré bolo potrebné zohľadniť aj v posudzovanej veci pre záver o neplatnosti prevodu majetku štátu vo vzťahu k označeným pozemkom.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne a osobitného subjektu na strane žalobkyne navrhla tieto odmietnuť resp. zamietnuť.

4.1. V súvislosti s dovolateľkou namietaným rozporom so zákonom poukázala na dovolacie rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/132/2009 a rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 340/2012. Pokiaľ dovolateľka

namietala obchádzanie zákona podľa žalovanej v okolnostiach posudzovanej veci nemohlo k nemu dôjsť, keďže ústavný zákon č. 556/1990 Zb. bol vo federálnom zhromaždení schválený 12. decembra 1990, t.j. až po zákonom predpokladanom a samotnému rozhodnutiu predchádzajúcom súhlase vlády Českej republiky z 5. decembra 1990. Následne bol tento ústavný zákon publikovaný v Zbierke zákonov 27. decembra 1990 (platnosť) a účinný bol až od 1. januára 1991. Správne uviedol odvolací súd, že zriaďovateľ štátneho podniku bol v zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. oprávnený predmetné rozhodnutie urobiť práve do 31. decembra 1990. Neúčinný a dokonca ešte nie platný právny predpis nie je možné obchádzať. Akákoľvek úvaha nad obsahom legálneho pojmu „zákon“ použitého v § 39 OZ pripúšťajúca takú jeho interpretáciu, ktorá umožňuje naplniť jeho obsah aj platným, ale neúčinným všeobecne záväzným právnym predpisom pre účely jeho možného obchádzania, nie je z normatívneho hľadiska udržateľná. V ďalšom v tomto ohľade poukázala na zákaz retroaktivity. V časti dovolania žalobkyne podľa § 420 písm. f) CSP žalovaná v podstatnom poukázala na znenie čl. IV. ods. 1 zákona č. 17/1993 a § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 153/2001 Z.z. a konštatovala, že prokuratúra v konaní vystupovala ako zástupca štátu, teda nevystupovala a nekonala sama za seba, preto odkaz na § 261 CSP neobstojí a odvolací súd správne aplikoval ustanovenie § 255 CSP.

4.2. V súvislosti s dovolateľom podaným dovolaním žalovaná uviedla, že štátnemu podniku LESY Slovenskej republiky neprináleží v tomto konaní postavenie osobitného subjektu, ani jeho právne zastupovanie v tomto konaní. V neposlednom rade pokiaľ dovolateľ v rámci dovolania rozsiahlo poukazoval na „historické súvislosti“, tieto predstavovali nové prostriedky procesného útoku resp. procesnej obrany, ktoré v zmysle § 435 CSP nie sú prípustné.

5. Intervenient na strane žalovanej považoval dovolanie žalobkyne a osobitného subjektu na strane žalobkyne za nedôvodné a žiadal odvolacie rozhodnutie potvrdiť resp. dovolanie zamietnuť.

5.1. V súvislosti s dovolaním žalobkyne v podstatnom poukázal na dovolacie rozhodnutia 3Cdo/28/96, 1Cdo/132/2009, 1MCdo/10/2005 a rozhodnutie ústavného súdu III. ÚS 340/2012, ak aj na vyporiadanie sporných pozemkov neskoršou dohodou medzi Českou a Slovenskou republikou. V súvislosti s trovami konania účastníkom konania bola Slovenská republika a nie prokuratúra.

5.2. V súvislosti s dovolaním osobitného subjektu na strane žalobkyne uviedol, že aplikácia zákona č. 427/1990 Zb. (o malej privatizácii) neprichádzala v danej veci do úvahy. V ďalšom poukázal na dovolacie rozhodnutia 3Cdo/28/96 a 1Cdo/132/2009 a rozhodnutie ústavného súdu III. ÚS 340/2012. Ďalej uviedol, že prevod majetku bol určitý, nakoľko majetok prechádzal v stave, ktorý mal štátny podnik k 1. januáru 1991, t.j. pri nehnuteľnom majetku došlo iba k evidencii nehnuteľností v Stredisku geodézie na evidenčných listoch k zmene nadobúdateľa podľa rozhodnutia zakladateľa.

6. Dovolateľ k vyjadreniu žalovanej strany uviedol, že postavenie osobitného subjektu mu v konaní patrí a rovnako tak mohol byť právne zastúpený advokátom. Nižšie súdy boli povinné sa s dôvodmi absolútnej neplatnosti právneho úkonu vysporiadať, pretože išlo o právne posúdenie prvotnej otázky platnosti právneho úkonu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, avšak nie je dôvodné.

8. Po rozhodnutí odvolacieho súdu bolo právnym zástupcom žalovanej podané oznámenie o zmene v osobe správcu z dôvodu, že po úmrtí JUDr. S., bola uznesením Krajského súdu v Ostrave, č. k. 8K 32/96-2470 z 15. februára 2022 za novú správkyňu konkurznej podstaty úpadcu vymenovaná JUDr. J. K., LL.M, so sídlom: I. tř. XX/XX, V. - K. V., Česká republika. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. marca 2022. Zároveň bolo doložené vyššie uvedené uznesenie Krajského súdu v Ostrave, opatrené doložkou právoplatnosti. Uvedené oznámenie učinil tiež dovolateľ podaním z 25. októbra 2022, na základe ktorého navrhol, aby súd ďalej v konaní pokračoval s novo označenou žalovanou. Zmenu doložil výpisom z obchodného registra vedeného Krajským súdom v Ostrave, oddiel

B vložka 116.

8.1. Na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 438 ods. 1 CSP). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzatí žaloby a o vzájomnej žalobe (§ 438 ods. 2 CSP).

8.2. Ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví (§ 64 CSP). V zmysle vyššie uvedeného súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 64 CSP o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalovanej - JUDr. J. K., LL.M, so sídlom: I. tŕ. XXX/XX, V. - K. V., Česká republika správkyne konkurznej podstaty úpadcu Zbrojovka Vsetín a.s., v konkurze, Česká republika, Vsetín, Jasenická 1254, IČO: 00010189.

9. Najvyšší súd, vychádzajúc z dovolateľmi uvádzanej argumentácie (bod 3), nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti/právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f).

11.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

11.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017).

11.3. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a)) resp. ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b)).

12.1. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto

právneho posúdenia.

12.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

Dovolanie žalobkyne

13. Žalobkyňa v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietala, že odvolací súd nesprávne právne posúdil prevod majetku štátu (pozemkov na Slovensku), ktorý bol podľa jej názoru neplatný pre rozpor so zákonom resp. pre obchádzanie zákona. V tomto ohľade poukázala na ústavný zákon č. 143/1968 Zb. (bod 3.1.1.). Rozpor so zákonom dovolateľka identifikovala cez prizmu čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. účinného v rozhodnom čase podľa ktorého pokiaľ činnosť orgánov Českej republiky zasahovala do druhej republiky robí tak koordinovane s jej orgánmi. Obchádzanie zákona dovolateľka identifikovala vo vzťahu k ústavnému zákonu č. 556/1990 Zb. z 12. decembra 1990 (účinný od 1. januára 1991), ktorým sa k majetku, ktorý nebol federálnym zákonom výslovne zverený federácii, explicitne zaviedlo vlastníctvo zo strany národných republík na územnom princípe.

14. Žalobkyňou namietané nesprávne právne posúdenie veci má nepochybne svoj vecnoprávny rozmer, v dôsledku ktorého najvyšší súd pripustil dovolací prieskum žalobkyňou nastolených otázok, t.j. či posudzovaný prevod majetku bol rozporný so zákonom resp. obchádzal zákon. V tomto ohľade okrem nosných dôvodov ostatného odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú v okolnostiach posudzovanej veci správne, nemohol najvyšší súd nerešpektovať v danej veci už vydané dovolacie rozhodnutia (3Cdo/28/96 a 1Cdo/132/2009) a rozhodnutie ústavného súdu III. ÚS 340/2012.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa (zastúpená prokurátorom okresnej prokuratúry) sa podanou žalobou voči žalovanej akciovej spoločnosti domáhala určenia neplatnosti prevodu majetku štátu do jej majetku, ku ktorému došlo na základe rozhodnutia ministerstva strojárstva a elektrotechniky Českej republiky č. XXX/XXXX z 19. decembra 1990 a predmetom ktorého boli (tiež) nehnuteľnosti nachádzajúce sa na území Slovenskej republiky (Q. pod K., F. J., Q. a U.). Označeným rozhodnutím ministerstvo strojárstva a elektrotechniky Českej republiky s predchádzajúcim súhlasom vlády Českej republiky (uznesenie č. 334 z 5. decembra 1990) v súlade s § 32 ods. 3 a 4 zákona č. 111/1990 Zb. zrušilo štátny podnik bez likvidácie (k 31. decembru 1990) a celý jeho hmotný majetok (vrátane pozemkov na území Slovenskej republiky) vložilo do akciovej spoločnosti, ktorú založilo ako jediný zakladateľ.

16. Podľa čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii v znení účinnom do 31. decembra 1990 (ďalej len „ústavný zákon č. 143/1968 Zb.“) orgány Českej republiky a Slovenskej republiky riadia orgány a organizácie, ktoré pracujú v odvetviach spravovaných v pôsobnosti týchto republík; pokiaľ činnosť týchto orgánov a organizácií zasahuje do druhej republiky, robia tak koordinovane s jej orgánmi. Orgány Českej republiky a Slovenskej republiky vykonávajú pôsobnosť vo veciach správy národného majetku v odvetviach, ktoré riadia.

17. Podľa čl. 4 ods. 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. v znení ústavného zákona č. 556/1990 Zb. z 12. decembra 1990 (účinný od 1. januára 1991) vlastníctvom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky je majetok v štátnom vlastníctve, ktorý slúži na zabezpečovanie jej úloh v oblastiach zverených ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia do jej pôsobnosti. Vlastníctvom Českej republiky a vlastníctvom Slovenskej republiky je ostatný majetok v štátnom vlastníctve. Zákon Federálneho zhromaždenia ustanoví vlastníctvo k ropovodom, tranzitnému plynovodu a nadradeným rozvodným sieťam na prenos elektrickej energie.

18. Podľa § 32 ods. 3 a 4 zákona č. 111/1990 Zb. zakladateľ môže do 31. decembra 1990 podnik zrušiť bez likvidácie a hmotný majetok zrušeného podniku ako celok vložiť do akciovej spoločnosti, prípadne ho zmluvne previesť do vlastníctva inej právnickej alebo fyzickej osoby. Spolu s majetkom prechádzajú na nadobúdateľa práva a povinnosti zrušeného podniku (ods. 3). Opatrenia podľa odseku 3 vyžadujú predchádzajúci súhlas vlády Česko-slovenskej federatívnej republiky, prípadne vlády Českej republiky alebo Slovenskej republiky, ak je zakladateľom ústredný orgán štátnej správy republiky alebo národný výbor (ods. 4).

19. Odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku vychádzal z názoru, že „právny úkon (rozhodnutie Ministerstva strojárstva a elektrotechniky Českej republiky zo dňa 19. 12. 1990 pod č. 140/90, 1030/674/90), ktorým sa vykonal prevod majetku štátu do majetku spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., bol platným právnym úkonom aj v časti, v ktorej boli vložené pozemky zapísané na LV č. X k.ú. Q. pod K., na LV č. XXXX k.ú. F. J., na LV č. X k.ú. Q. a na LV č. X k.ú. U. do majetku novovzniknutej spoločnosti. Odvolací súd je toho názoru, že § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. umožňoval vklad majetku zrušeného štátneho podniku ako celku do majetku akciovej spoločnosti za splnenia podmienky uvedenej v § 32 ods. 4 zákona č. 111/1990 Zb., t.j. na základe predchádzajúceho súhlasu vlády federácie, resp. vlády príslušnej republiky, a to podľa toho kto bol zakladateľom štátneho podniku. V danom prípade zakladateľom štátneho podniku Zbrojovka Vsetín bolo MSaE ČR a udelenie súhlasu vlády Českej republiky zo dňa 05.12.1990 bolo v konaní preukázané" (bod 44 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

19.1. K prvostupňovým súdom zisteného porušenia územného princípu odvolací súd uviedol: „Pod právomoc federácie s centrálnym riadením do 18.07.1990 patrila aj oblasť strojárstva, pričom až ústavným zákonom č. 295/1990 Zb., ktorým sa menil ktorý sa menil a dopĺňal ústavný zákon č. 143/1968 Zb. o československej federácii ... došlo k vyňatiu uvedenej oblasti hospodárskeho života spod právomoci federácie. Od 19.07.1990 uvedená oblasť spadala do právomoci národných republík v súlade s článkom 9 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii. Prenos kompetencií z federácie na jednotlivé republiky bol postupný proces, ktorý si vyžadoval mnoho zmien právnych predpisov. Uvedené zmeny sa realizovali súčasne so snahou o stanovenie právnych rámcov fungovania spoločnosti po zmenách, ktoré nastali v novembri 1989. Zmeny právnej úpravy sa zameriavali na zmenu ekonomiky z centrálne štátom riadenej na trhovú s akcentom na rýchle vytvorenie súkromných spoločností a súkromného vlastníctva so snahou republík o prispôsobenie sa zmenenej situácii ... V rámci transformácie spoločenského systému a hospodárstva neboli vždy prijaté komplexné právne úpravy a zákony sa menili a dopĺňali postupne. V dôsledku takto realizovaných zmien nastalo aj právne vákuum v oblasti právnej úpravy fungovania a pôsobnosti jednotlivých republík po rozšírení právomoci republík napríklad na oblasť strojárstva. Do tohto obdobia spadá aj posudzovaný právny úkon, kedy zriaďovateľ štátneho podniku Zbrojovka Vsetín, a.s. - MSaE ČR mohol rozhodnúť o vklade pozemkov nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky do novozaloženej spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., čo mu umožňoval vtedy platný a účinný zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, ktorý v ustanovení § 32 ods. 3 ho na takýto postup výslovne oprávňoval. Skutočnosť, že text právneho predpisu obmedzil možnosť vykonania takéhoto úkonu do 31.12.1990 je potrebné vykladať v tom zmysle, že bolo úmyslom zákonodarcu umožniť zriaďovateľom ako vkladateľom realizáciu takéhoto úkonu ... Na uvedenej skutočnosti nemôže nič zmeniť ani následná právna úprava, vykonaná ústavným zákonom č. 556/1990 Zb. účinná od 01.01.1991. Preto na predmetný posudzovaný prípad nemožno aplikovať znenie článku 4 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii (účinného od 01.01.1991), ktorý pri správe štátneho majetku zaviedol územný princíp, podľa ktorého majetok v štátnom vlastníctve nachádzajúcom sa na území niektorej z republík a nespadajúcom pod federáciu, patrí tejto republike a táto o ňom aj rozhoduje. ... Právna úprava v čase vykonania posudzovaného úkonu teda nepoznala právny termín v podobe územného princípu, nakoľko štátnym usporiadaním bola federácia Českej a Slovenskej federatívnej republiky. V právnych predpisoch z uvedeného obdobia sa ešte vždy používali právne pojmy ako národný majetok (napr. § 64 Hospodárskeho zákonníka), prípadne štátne vlastníctvo (§ 6 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb.), zväčša bez vzťahu ku konkrétnemu štátu. Vzhľadom na uvedené má preto odvolací súd za to, že uvedená právna argumentácia súdu prvej inštancie nebola správna a na posudzovaný prípad nemožno aplikovať územný princíp, ktorý v danom období pre tento

pripad neplatil, nakoľko MSaE ČR ako zriaďovateľ mohol postupovať podľa § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb." (bod 47 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

19.2. Pokiaľ prvostupňový súd považoval za právne významné pri posudzovanom právnom úkone vkladu majetku zanikajúceho štátneho podniku do majetku novozaloženej spoločnosti to, že postup vkladateľa MSaE ČR nebol koordinovaný s orgánmi Slovenskej republiky, odvolací súd rozporujúci uvedený názor poukázal na vyslovené závery uznesenia ústavného súdu z 1. augusta 2012 sp. zn. III. ÚS 340/2012, „že ministerstvo strojárstva a elektrotechniky svojím rozhodnutím č. 147/1990 z 19. decembra 1990 naplnilo dikciu čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb., pretože ako orgán Českej republiky tým uplatnilo svoju pôsobnosť vo veciach správy národného majetku v odvetví, ktoré riadilo. V zmysle citovaného ustanovenia uvedeného ústavného zákona v prípade, ak by činnosť štátnej organizácie siahala aj do oblasti Slovenskej republiky, bolo ministerstvo strojárstva a elektrotechniky povinné postupovať koordinovane so slovenskými orgánmi. Podľa názoru ústavného súdu pojem koordinovane je v tomto kontexte potrebné vykladať ako „zosúladene“, „uviedenie do súladu“, „usporiadane“ a „spôsobom súladným so zákonom“. Pod tento pojem nemožno automaticky subsumovať potrebu súhlasu ústredného orgánu štátnej správy lesného hospodárstva republiky (ktorým v rozhodnom období bolo Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva Slovenskej republiky) na prevod správy národného majetku. Znenie ústavného zákona v naznačených súvislostiach zakotvuje len všeobecné pravidlo správania sa. Reálna podoba znenia toho ústavného zákona a jeho vykonávanie tkvie vo všeobecne záväzných právnych predpisoch upravujúcich konkrétny okruh spoločenských (i právnych) vzťahov.“ Na základe uvedeného odvolací súd uzavrel, že „článok 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o Československej federácii nemal vplyv na platnosť posudzovaného právneho úkonu, nakoľko nedostatok koordinácie orgánov republík nie je možné posúdiť ako nesplnenie zákonnej podmienky majúcej dopad na posudzovaný právny úkon“ (bod 48 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

20. Najvyšší súd považuje právne závery odvolacieho súdu odôvodňujúce v medziach zisteného skutkového stavu (i) nezistenie rozporu so zákonom - čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. a (ii) nezistenie obchádzania zákona - ústavného zákona č. 556/1990 Zb. za správne a právne konformné.

20.1. V súvislosti s interpretáciou čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. je potrebné zdôrazniť záväzný názor vyslovený v danej veci ústavným súdom v uznesení z 1. augusta 2012 sp. zn. III. ÚS 340/2012 (pozri bod 19.2.), a to bez ohľadu na skutočnosť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti primárne namietal interpretáciu § 11 ods. 4 zákona č. 61/1977 Zb. Ústavný súd totiž pri interpretácii čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. (tiež) vychádzal z názoru, „že ministerstvo strojárstva a elektrotechniky svojím rozhodnutím č. 147/1990 z 19. decembra 1990 naplnilo dikciu čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb.“.

20.2. Pokiaľ žalobkyňa obchádzanie zákona (konanie in fraudem legis) v okolnostiach danej veci videla v tom, že ústavný zákon č. 556/1990 Zb. pri správe štátneho majetku zaviedol územný princíp, podľa ktorého majetok v štátnom vlastníctve nachádzajúcim sa na území niektorej z republík a nespádajúcim pod federáciu, patrí tejto republike a táto o ňom aj rozhoduje, najvyšší súd v zhode s názorom odvolacieho súdu vychádzal zo základnej premisy, že v rozhodnom čase - posudzovaného prevodu majetku štátu do majetku žalovanej z 19. decembra 1990, po prechádzajúcom súhlase vlády Českej republiky z 5. decembra 1990 - ústavný zákon č. 556/1990 Zb. nebol tak platným (27. decembra 1990), ako ani účinným (1. januára 1991) právnym predpisom, teda nevyvolával žiadne právne účinky. Samotná okolnosť, že v parlamente bol prijatý dňa 12. decembra 1990, teda v čase po udelení súhlasu vládou Českej republiky a pred rozhodnutím zriaďovateľa nemohlo vyvolať konanie in fraudem legis. Na strane druhej osobitný zákon č. 111/1990 Zb. (bod 18) explicitne takúto možnosť prevodu pripúšťal do 31. decembra 1990. Podľa názoru najvyššieho súdu je neprípustné interpretovať pojem „zákon“ (pri jeho obchádzaní) spôsobom umožňujúcim priznať normatívne účinky aj takej právnej úprave, ktorá v čase uskutočnenia právneho úkonu nebola platnou, ani účinnou právnou úpravou, pretože v takom prípade by sa presadili spätné účinky novej právnej úpravy aj na tie právne vzťahy, ktoré vznikli pred nadobudnutím jej záväznosti.

20.3. V podobných súvislostiach posudzoval ústavný súd otázku, či je možné právne relevantným spôsobom obchádzať právnú úpravu v období pred nadobudnutím jej účinnosti, a následne takýto právny úkon sankcionovať neplatnosťou podľa § 39 OZ pre jej obchádzanie (nález zo 6. mája 2015 sp.

zn. IV. ÚS 520/2012). V podstatnom uviedol, že „všeobecne záväzné právne predpisy nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a týmto dňom sa stávajú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Uvedené však neznamena, že už týmto okamihom je právny predpis aplikovateľný a vynútiteľný. Aplikovateľnosť právneho predpisu vyjadruje situáciu, kedy na jeho základe vznikajú jeho adresátom práva a povinnosti. Záväznosť prijatej novej právnej úpravy, a teda aj možnosť jej aplikácie, je spojená vždy s účinnosťou právneho predpisu. Z uvedeného vyplýva, že na rozdiel od platnosti, je účinnosť právneho predpisu taká jeho vlastnosť, ktorá spočíva v možnosti presadenia jeho právnych dôsledkov/normatívneho tlaku na tie spoločenské vzťahy, ktoré sú predmetom jeho reglementácie. Účinnosť právnej úpravy tak vyjadruje časový okamih, s ktorým sú spojené jej právne účinky (normatívna pôsobnosť), teda jej záväznosť a aplikovateľnosť. V zásade platí, že platnosť a účinnosť právnej úpravy nenastáva v jeden okamih, ale že medzi obdobím platnosti a účinnosti právnej úpravy je vytvorený časový priestor, tzv. legisvakačná lehota, ktorej zmyslom a účelom je najmä to, aby sa jej adresáti mohli oboznámiť s jej obsahom ešte predtým, ako sa pre nich stane záväznou. ... akákoľvek úvaha nad obsahom legálneho pojmu „zákon“ použitého v § 39 Občianskeho zákonníka pripúšťajúca takú jeho interpretáciu, ktorá umožňuje naplniť jeho obsah aj platným, ale neúčinným všeobecne záväzným právnym predpisom pre účely jeho možného obchádzania, nie je z normatívneho hľadiska udržateľná. Keďže neúčinná právna úprava nikoho nezaväzuje, nie je potom ani konzistentné prijať záver, že jej obchádzaním prostredníctvom právneho úkonu jeho účastníci chceli vylúčiť normatívne dôsledky, ktoré takáto úprava predpokladá“.

21. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (bod 3.1.1.) neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

22. Žalobkyňa v podanom dovolaní (tiež) namietala nedostatok dôvodov a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania, keď nebolo rešpektované ustanovenie § 261 CSP (imunita prokurátora vo vzťahu k náhrade trov konania). Rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti považovala za prekvapivé (bod 3.1.2.).

22.1. Podľa názoru dovolacieho súdu jadrom žalobkyňou namietaných vád je v skutočnosti nesprávne právne posúdenie trov konania zo strany odvolacieho súdu, ktoré prípustnosť dovolania nezakladá (§ 421 ods. 2 v spojení s § 357 písm. m) CSP).

22.2. Nad rámec uvedeného najvyšší súd dodáva, že v danom spore nevystupuje prokurátor ako samostatná strana, touto je Slovenská republika (štát), ktorú v konaní ex lege zastupuje označená prokuratúra (Čl. IV ods. 1 in fine zákona č. 17/1993 Z.z. v spojení s § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 153/2001 Z.z.). Inak povedané neúspešným účastníkom konania je štát a nie prokurátor, ako jeho zástupca (pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 320/2020).

Dovolanie osobitného subjektu na strane žalobkyne

23. Dovolateľ v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom namietal, že napadnuté odvolacie rozhodnutie je v rozpore so spravodlivým súdnym konaním, rozporuplné, prekvapivé a nedostatočne odôvodnené. Zopakoval svoju predsúdne argumentáciu a poukázal na historickú genézu daného sporu. Za prekvapivé označil dovolateľ napadnuté odvolacie rozhodnutie preto, že najskôr odvolací súd v zmysle § 382 CSP vyzval sporové strany k vyjadreniu o možnom použití § 37 ods. 1 OZ (pozn. dovolateľ nesprávne uvádza § 39 OZ) a následne odvolací súd toto ustanovenie neaplikoval. Zopakoval svoju predsúdnu argumentáciu a poukázal na historickú genézu právneho predchodcu žalovanej [pozn. v rozsahu, ktorý nebol predmetom zistenia skutkového stavu nižšími súdmi (bod 3.2.1.)].

24. Podľa názoru najvyššieho súdu o prekvapivé súdne rozhodnutie v danej veci nemohlo ísť už len z dôvodu, že

(i) aplikáciu § 37 OZ vo svojom ostatnom rozsudku pripustil aj prvostupňový súd - „[n]eplatný je aj preto, že je neurčitý pokiaľ ide o vnesený majetok, ktorý nebol vôbec špecifikovaný, nie je z neho

zrejme o aké pozemky sa jedná" (bod 41 odôvodnenia prvostupňového súdu),
(ii) samotná výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP ešte neznamená, že odvolací súd musí „v zmysle výzvy" rozhodnúť, ak navyše primerane odôvodní, prečo tak neurobil (čo bol aj tento prípad).

25. Dovolateľ tiež poukazoval na nedostatok dôvodov (nepreskúmateľnosť) napadnutého odvolacieho rozhodnutia.

25.1. Podľa názoru najvyššieho súdu odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľa o nedostatku dôvodov (nepreskúmateľnosti) posudzovaného súdneho rozhodnutia. Namietané odvolacie rozhodnutie nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené resp. právne nekonformné. Súslednosť jednotlivých častí jeho dôvodov (a to aj v spojitosti s vecou súvisiacich rozhodnutí - predovšetkým 3Cdo/28/96, 1Cdo/132/2009 a III. ÚS 340/2012) a ich obsahová (materiálna) náplň zakladá súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z jeho odôvodnenia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Jeho argumentácia je koherentná a konzistentná, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Odvolací súd pre danú vec primeraným spôsobom osobitne zvýraznil spoločenskú a právnu zložitosť transformačného obdobia a štátoprávneho usporiadania po zmenách v novembri 1989 a v širších súvislostiach podporil nosné právne závery aj poukazom na neskoršiu dohodu medzištátnych reprezentácií zo 6. apríla 1992 pokúšajúcu sa o faktické zjednanie nápravy.

26. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

27. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ poukázal na viaceré dovolacie rozhodnutia týkajúce sa absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 37 OZ, ktoré bolo potrebné zohľadniť aj v posudzovanej veci pre záver o neplatnosti prevodu majetku štátu vo vzťahu k označeným pozemkom (3.2.2.). S použitím výkladového pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP najvyšší súd ustálil, že dovolateľ v súvislosti s označenou neplatnosťou prevodu majetku štátu namietal nedostatočnú určitosť v identifikácii predmetu prevodu - pozemkov nachádzajúcich sa na Slovensku.

27.1. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že «právny úkon (rozhodnutie Ministerstva strojárstva a elektrotechniky Českej republiky zo dňa 19.12.1990 pod č. 140/90, 1030/674/90), ktorým sa vykonal prevod majetku štátu do majetku spoločnosti Zbrojovka Vsetín, a.s., bol platným právnym úkonom aj v časti, v ktorej boli vložené pozemky zapísané na LV č. X k.ú. Q. pod K., na LV č. XXXX k.ú. F. J., na LV č. X k.ú. Q. a na LV č. X k.ú. U. do majetku novovzniknutej spoločnosti. Odvolací súd je toho názoru, že § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. umožňoval vklad majetku zrušeného štátneho podniku ako celku do majetku akciovej spoločnosti ... Právna úvaha súdu prvej inštancie, ktorý posúdil takto vykonaný právny úkon za neplatný pre jeho neurčitosť, nebola správna. Zákon č. 111/1990 Zb. výslovne používa právnu terminológiu vkladu majetku ako celku. Pokiaľ MSaE ČR použilo formuláciu textu: „vkládám její hmotní majetek jako celek", tak použilo doslovne text zákona, pričom dovetok: „(včetně pozemku)" je potrebné chápať ako zvýraznenie vôle zakladateľa - vkladateľa. Ak by zákonodarca v čase prijatia uvedenej právnej úpravy chcel podrobnú špecifikáciu majetku, bol by v zákone upravil podmienky odlišným spôsobom. Podľa názoru odvolacieho súdu MSaE ČR vykonal predmetný právny úkon v súlade so zákonnými ustanoveniami zákona č. 111/1990 Zb. v tom čase platnom, keď z § 6 plynie, že hmotný majetok, s ktorým štátny podnik hospodáril tvorili veci, majetkové práva zverenému mu pri jeho založení, ako aj veci a majetkové práva nadobudnuté v priebehu jeho podnikania. Tieto veci, s ktorými podnik hospodáril boli v štátnom vlastníctve, čiže reálne štátny podnik tento majetok nevlastnil. S uvedeným majetkom však mohlo byť naložené v súlade so zákonom tak, že tento majetok bol ako celok vložený do majetku novozaloženej akciovej spoločnosti pri zrušení štátneho podniku v súlade so znením § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb.. Ďalšou podstatnou skutočnosťou je, že v čase vykonania dotknutého úkonu dochádzalo k prechodu vlastníckeho práva samotným právnym úkonom, pričom zaznamenanie zmeny vlastníctva v evidencii nehnuteľností plnilo evidenčný charakter a

zápisy v ňom nemali konštitutívne účinky. K právotvorným účinkom vkladu vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností zákonodarca pristúpil až v neskoršom období. Odvolací súd pri svojich záveroch vychádzal z právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveného v tejto veci v rozhodnutí č.k. 3Cdo/28/96 zo dňa 30.06.1999, ktorým je odvolací súd viazaný, a kde Najvyšší súd Slovenskej republiky výslovne uviedol: „Doterajšia argumentácia vedie potom k záveru, že vložené lesné pozemky zo štátneho podniku do akciovej spoločnosti v rámci jeho privatizácie, bolo v súlade s čl.10 ods. 1 a s § 28 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb.“ ako aj „zákon č. 111/1990 Zb. lesný majetok (lesný pôdny fond), ku ktorému mal právo hospodárenia štátny podnik, nepovažoval za súčasť nescudziteľného základného lesného pôdneho fondu v zmysle čl. 10 ods. 1, preto tento hmotný majetok mohol byť podľa § 28 ods. 1 a § 32 ods. 3 cit. zákona ako celok vložený do akciovej spoločnosti, ako súčasť jej základného kapitálu v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 104/1990 Zb.“ Z uvedeného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva záver tak o možnosti vkladu lesných pozemkov, keďže podľa jeho názoru neboli súčasťou základného lesného pôdneho fondu, ako aj právny záver, že uvedené pozemky mohli byť vložené ako celok do zakladanej akciovej spoločnosti. Odvolací súd na zdôraznenie poukazuje na znenie ustanovenia § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb., ktorý uvedený spôsob úkonu výslovne stanovoval a predpokladal ako možný, pričom prijatie opačného výkladu by znamenalo popretie zmyslu a účelu uvedenej právnej normy. Uvedené zákonné ustanovenie je potrebné chápať aj v súvislosti s vtedajším spoločenským vývojom a dôrazom na rýchle spoločenské a hospodárske zmeny, ktoré viedli k prijímaniu uvedených zákonných úprav z dôvodu urýchlenia a zjednodušenia transformácie ekonomiky. Skutočnosť, že Zbrojovka Vsetín, š.p. mal v čase vykonania úkonu len právo hospodárenia s nehnuteľnosťami nemali vplyv na vloženie majetku. Samotným rozhodnutím o vklade majetku došlo k transformácii štátneho vlastníctva a správy národného majetku štátnym podnikom na vlastníctvo zakladanej akciovej spoločnosti, čo bolo výslovne upravené v § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb.» (bod 44 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

27.2. Vyslovený právny názor odvolacieho súdu, že v posudzovanom prípade išlo o platný prevod vlastníctva - a to na základe rozhodnutia ministerstva strojárstva a elektrotechniky Českej republiky, ktoré ministerstvo so súhlasom vlády Českej republiky (uznesenie č. 334 z 5. decembra 1990) v súlade s § 32 ods. 3 a 4 zákona č. 111/1990 Zb. zrušilo štátny podnik bez likvidácie (k 31. decembru 1990) a celý jeho hmotný majetok (vrátane pozemkov) vložilo do akciovej spoločnosti, ktorú založilo ako jediný zakladateľ - považuje najvyšší súd v rozsahu dovolacích výhrad za správny. Vyslovený a zdôvodnený odvolací záver zodpovedal nielen predchádzajúcim záverom dovolacieho súdu (3Cdo/28/1996) - čo do zdôraznenia osobitných zákonných podmienok prevodu majetku štátu vychádzajúceho z ustanovení § 28 ods. 1 a § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. - ale tiež ústavného súdu (III. ÚS 340/2012), ktorý závery dovolacieho rozhodnutia (3Cdo/28/1996) považoval za kľúčové a v podstate ich implicitne odobril „otázka predmetu prevodu majetku štátu do vlastníctva akciovej spoločnosti bola zodpovedaná v označenom rozhodnutí najvyššieho súdu z 30. júna 1999 ... povolením zakladateľa bolo už spomínané rozhodnutie ministra strojárstva a elektrotechniky z 19. decembra 1990, ktorým zakladateľ postupoval spôsobom, ktorý mu dovoľoval § 28 ods. 1 a § 32 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb., keď do 31. decembra 1990 sa rozhodol štátny podnik zrušiť bez likvidácie a hmotný majetok zrušeného podniku (vrátane sporných nehnuteľností) ako celok vložiť do akciovej spoločnosti.... ministerstvo strojárstva a elektrotechniky svojím rozhodnutím č. 147/1990 z 19. decembra 1990 naplnilo dikciu čl. 4 ods. 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb., pretože ako orgán Českej republiky tým uplatnilo svoju pôsobnosť vo veciach správy národného majetku v odvetví, ktoré riadilo ...“.

27.3. Dovolateľ poukázal na konkrétne dovolacie rozhodnutia od ktorých sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť [1Cdo/48/2009, 4Cdo/240/2009, 4Cdo/119/2011 (najvyššieho súdu ČR - 23Cdo/2942/2009)]. Ani jedno z uvedených súdnych rozhodnutí sa však netýkalo zrušenia štátneho podniku bez likvidácie a vloženia jeho hmotného majetku do akciovej spoločnosti v zmysle § 28 ods. 1 a § 32 ods. 3 a 4 zákona č. 111/1990 Zb., ktorý zákon bol pri posudzovanom prevode vlastníctva kľúčový.

27.4. V neposlednom rade najvyšší súd dodáva, že pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní brojil proti odvolaciemu rozsudku historickou a právnou argumentáciou, ktorá nebola použitá v konaní pred nižšími súdmi, ktoré súdy sa potom ani touto argumentáciou nemohli zaoberať, takáto argumentácia nemohla tvoriť spôsobilý predmet dovolacieho prieskumu, a to pre nerešpektovanie princípu subsidiarity.

28. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že tiež dovolanie osobitného subjektu na strane žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (bod 3.2.2.) neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

29. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalovaná strana mala v dovolacom konaní plný úspech, preto jej proti neúspešnej strane žalobkyne vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.